

L'Esquella de la Torratxa

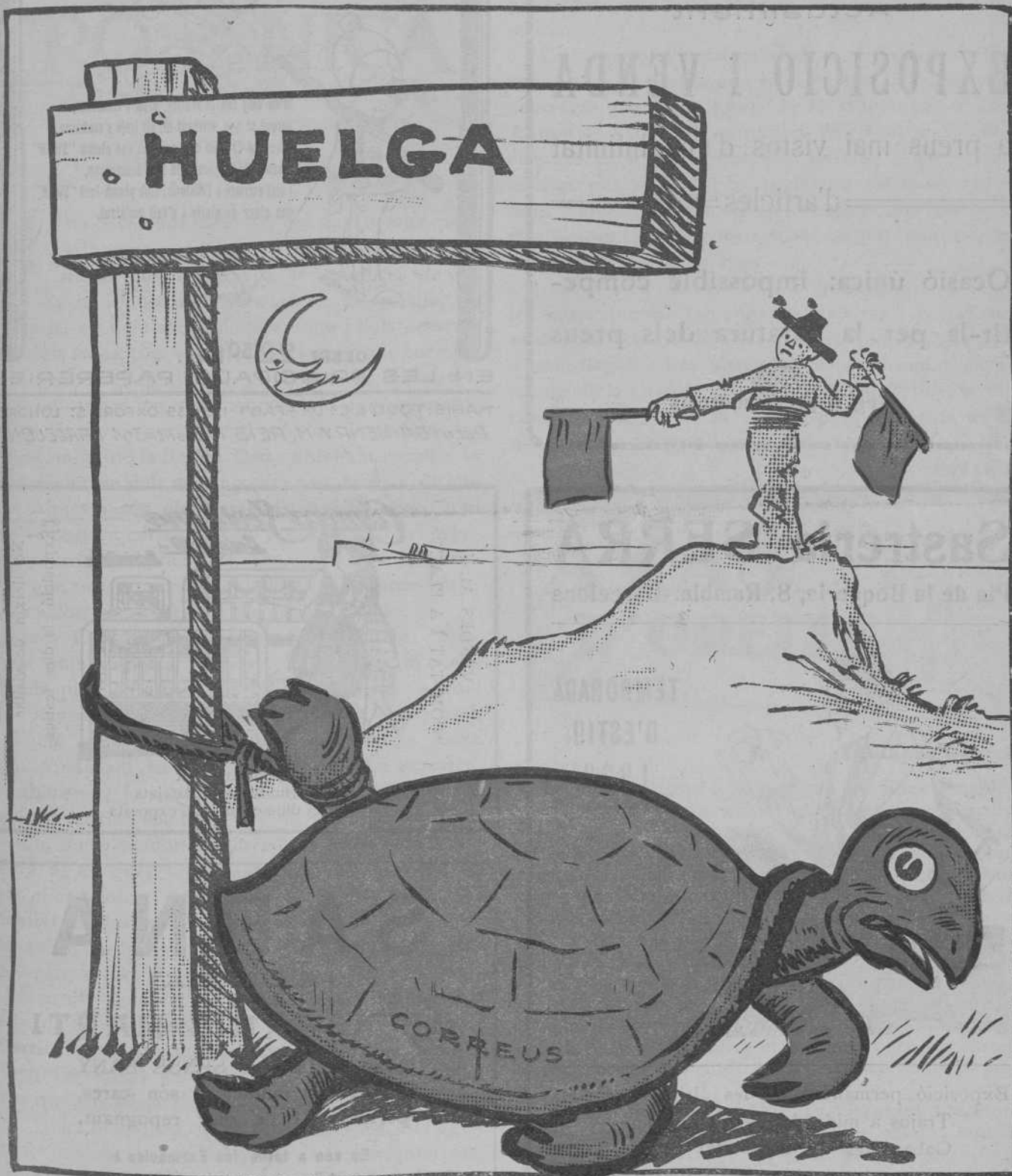
Any XLV

Número 2268

15 cèntims = Atrassats, 30

Barcelona 25 d'agost de 1922

BIBLIOTECA MUNICIPAL

LA VAGA DE CORREUS

—Jo crec que si m'alimentessin bé, m'arribarien a nàixer ales.

GRANS MAGATZEMS
DAMIANS
 BARCELONA

Actualment

EXPOSICIÓ I VENDA

a preus mai vistos d'una infinitat
 d'articles

Ocasió única: impossible compe-
 tir-la per la baratura dels preus

Vegi'n preus marcats

"SWAN"
 SAFETY
 SIMPLE AUTOMATICAMENTE

M'en vaig cap al Marroc, ardit i triomfant,
 perquè sé que, arribant-hi, els trets s'acabaran.
 Quan Abd-El-Krim em vegi amb una pluma "SWAN"
 a canvi de la pluma, la Pau demanaran,
 i així escriuré a l'Historia, amb pluma-font "SWAN"
 una plana de gloria i d'èxit esclatant.

DESDE 22'50 Ptas.
 EN LES PRINCIPALS PAPERERIES
 MABIE. TODD & CO LTD. - FABR. 133-135 OXFORD ST LONDRES
 AGENT G^{ra} HENRY M. REIS PROVENÇA 304 BARCELONA

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
 D'ESTIU
 1922

Exposició permanent de les últimes novetats
 Trajos a mida des de 115 pessetes
 Gabardines » » 90 »
 Immens assortit en gèneres del País i anglesos

Camera Sevillana
Reynold's

VENDES AL
 COMPTAT I A PLAÇOS

No deixin de visitar
 l'Exposició els dies festius

Si tens insomnis de nit
 compra un llit dels platejats
 que el diumenge hi ha exposats

SARNA
 (RONYA)
ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
 Les seves imitacions són cares,
 perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
Parlament, 17 **BARCELONA**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Carta a un amic

Hi ha desmobilització del cos de Correus, però hi ha una mobilització de tothom per a fer de correus. Els bancs, les cambres de comerç i de la indústria, els recaders, la policia, els ferroviaris, els empleats del «sleeping» i dels «restaurants» dels trens, tots són oficials honoraris de correus. El que surt de viatge, no és un viatger; és un carter. D'aquests carters improvisats n'hi han que s'encarreguen de les cartes per amor al pròxim, introduint un nou manament de la llei de Déu, ordenant recollir la correspondència dels desamparats pels oficials de correus. Aquests són els ciutadans senzills. Però n'hi han que portant cartes, porten l'ordre social i el principi d'autoritat a la butxaca. Són sometents de transports, que substitueixen el «Pau, Pau i sempre Pau», per un «Correus, Correus i cada dia Correus».

Doncs L'ESQUELLA, també fa de carter. Ella, estimat amic, te portarà aquesta lletra, que no't costarà més que els tradicionals quinze cèntims, adquirint, a l'ensem, carta i diari. Tu hauràs estat, amb ell, l'únic espanyol favoregut, perquè una carta d'aquí a Madrid ha arribat a costar deu pessetes. Veritablement, jo no comprenc aquesta dèria per la correspondència i sóc feliç, des de fa vuit dies, aïllat del món, sense deudors ni acreedors, sense amics xafarders ni amigues amoinadores, sense ni tenir de donar el comunicat setmanal de salut a la família. Si la meitat de les cartes que's perden és veritat que s'havien de perdre, pensa en la felicitat que ha extés per Espanya la vaga de Correus.

I recorda't també d'aquell argument d'En Rusiñol contra el telègraf, dient que així les males notícies arribarien més depressa. Les males notícies ja no hi arriben. De cartes no n'hi han, i a telègrafs ens fan firmar que ens declarem conformes amb tot endarreriment. Quan hi arriben, ja seran esbravades. Els agonitzants ja seran morts; els morts ja seran enterrats; les renyines ja seran passades; les dificultats de tota

mena, solventades. La vaga de Correus fa guanyar temps i el temps és or i a més a més adobador de totes les coses. Amb palla i temps maduren les nespres. Quan serà finida la vaga totes les nespres seran madures.

Cada any n'hi hauria d'haver una de vaga de Correus, perquè sembla una vaga de dret diví, una vaga decretada per Sant Josep de la Muntanya, o Sant Antoni de Pàdua. Es moratòria, és no pagar, és oblit, és jaure, és no llegir tonteries íntimes, és no escriure articles per a fora... Si agaféssim els butlletins de Sant Antoni o de Sant Josep, veuríem que els donatius hauran crescut enormement aquest mes, per favors rebuts durant la vaga.

Aprofita't de la teva solitud epistolar per a llegir les cartes que mai fan vaga, o les *Cartes des del meu molí* d'En Daudet. Són les úniques que valen la pena d'ésser llegides. Les altres, bé estan dormint en els recons de la Casa de Correus, com paper llençat, encara que siguin de la xicoteta, perquè l'encís de les cartes sense ortografia, no és pas veritat...

PARADOX

La bona direcció

La vida moderna ha complicat les vides senzilles. La d'un policia era una d'aquestes vides senzilles perquè ell no era, naturalment, un Sherlock Holmes. Detenia a uns carteristes; detenia a una junta d'obers que havien gosat declarar-se en vaga; detenia a uns xicots que havien cridat: visca Catalunya! o visca la república! Feia, en una paraula, el seu servei.

Però les vagues se multipliquen, s'entrellacen, arriben fins als llocs més insospitats, i aleshores, l'agent de policia ja no fa servei, sinó d'agent orquestra, d'agent que ho toca tot. Ara ha arribat fins a fer d'oficial de correus. Abans obria, quan s'aplicava lo que els nostres avis deien el gabinet negre, les cartes. Avui, procura que totes arribin al seu lloc ben tancades.

A Correus se li desfan els ulls mirant les direccions fosques i mal escrites. Se torna boig mirant aquells jeroglífics, endevinant aquells pobles, desxifrant aquells carrers. A l'últim arriben a uns paquets im-

presos. El poble està indicat amb lletres grosses. El carrer amb caràcters d'impremta ben visibles. Aleshores l'agent diu, com ho vàrem sentir nosaltres:

—Així tindrien d'anar totes les cartes! En temps normals amb tinta. En temps de vaga impreses.

El bon mediterrani

Junt amb En «Xenius» va anar a Santander, al Congrés de la Premsa, En Costa i Deu, catalanista i redactor de *La Veu*. A la seva tornada li fèrem una petita intervist:

—Com va anar el Congrés?

—Admirablement, perquè hem triomfat els catalans. Quan En «Xenius» parlà, tothom va quedar astorat davant de la seva oratòria magnífica. Mireu quin efecte faria que tenint de parlar després d'ell el ministre va dir: «Senyors, després del discurs del senyor Ors jo renúncio a dir-vos res més». I el governador: «Senyors, jo no trobaria paraules, després de les del senyor Ors, per a dir-vos». I el president de l'assemblea: «Res puc afegir a lo que tan bellament us ha dit el senyor Ors»...

En Costa i Deu, fa una pausa:

—Hem triomfat per la intel·ligència i després per l'alegria. Mireu, amb mi venien dos xicots periodistes de Sevilla. Tristos com uns xipresos! Jo els hi deia que havien de riure, i ells, vinga estar tristos. Jo els hi recomanava que beguessin i no bevien. Jo els hi mostrava el paisatge i varen recitar uns versos d'En Maragall!

En Costa i Deu, arribava a una conclusió:

—Per a estar alegre no's pot ésser fandalús. S'ha d'ésser català.

Musics que demanen

Sempre hi ha hagut musics més bons o més dolents, més o menys cegos, que han demanat caritat. Ara en demanen a l'Ajuntament les Orquestres constituïdes a Barcelona per a l'execució de musica simfònica, tals com la «Pau Casals», «Simfònica de Barcelona», «Amics de la Musica», «Intima de Concerts»!... Demanen una subvenció per a poder desenrotllar els seus plans de difusió i cultura musical en nostra ciutat.

Nosaltres no ens hi pensariem un moment: els concediríem la subvenció. La musica—beneïda sigui!—és una de les poques coses que ens fan oblidar les tonteries i les canallades dels homes. I quan es llancen tants diners que van a parar a mans de tontos i canalles, seria una mica consolador que se'n destinessin alguns als bons musics, missatgers dels déus, que tenen el poder de transportar-nos, per uns moments, al cel.

A un cel al qual no ens hi venen a fer nosa els canalles ni els tontos.

«La Publicitat» i En Pujols

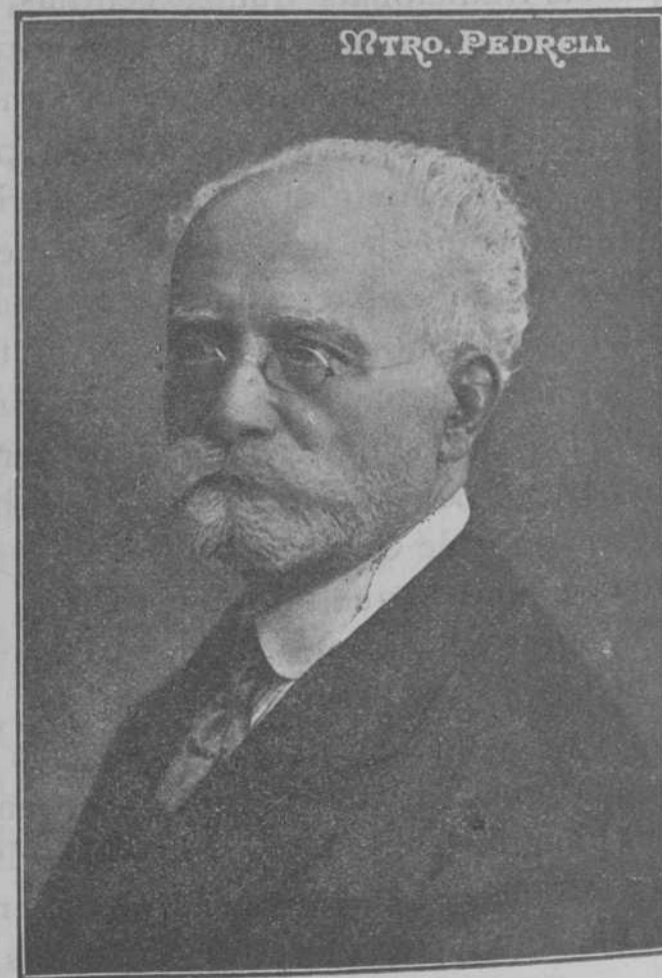
La Publicitat va avançant en això de sortir escrita en català. Ens en alegrem per En Francesc Pujols que escriurà altra vegada en català d'aquell que fa tan bonic i no diu res. I els seus devots tornaran a creure potser que té talent; perquè ara, escrivint en castellà, fins els més incondicionals ja començaven a dubtar-ne.

No hi ha com la pedra de toc de la traducció per a saber fins a quin punt té valor un poeta o un prosista. En Francesc Pujols, traduït per ell mateix, al castellà, s'havia desinflat com una bufeta foradada. El pitjor enemic no li podia fer més mal del que li havia fet la colla d'En Benet obligant-lo a escriure en castellà. I ell, l'inconscient, va fer aquella cèlebre oferta de banquet al senyor Benet. No sabia que aquell dia clavaven la primera punyalada a la seva reputació d'escriptor. Els 150 articles dedicats a la festa de Ceret i els 500 a la crisi del teatre català, l'han desangrat. Quan ell escrigué: *Aquí jau el teatre català*, el públic va llegir: *Aquí jau el talent, l'honradesa i la serietat d'un crític*.

EL MESTRE PEDRELL

La mort de Felip Pedrell, eminent compositor, historiador i crític musical, és una d'aquelles que deixen gran desconsol en una nació, perquè encara que ja és sabut que de vell ningú en passa—i el mestre Pedrell ja tenia 81 anys—també és cert que d'homes com En Pedrell cap nació en comptava gaires. I

per això es plora tant la seva mort, perquè no es plora un home, sinó els grans mèrits d'un home que va donar tota la seva vida a l'art de la música i que fou demés d'un compositor d'empenta, un gran estudiós, un savi que encaminà tot el seu saber cap a la regeneració de la música nacional. Aquest mot de regeneració ha envellit una mica i sembla que avui no tingui tot el contingut que va tenir en altre temps. I és, no obstant, el més just que es pot aplicar a l'obra d'En Pedrell: regenerar, refer, infondre nova vida, com si diguessim tornar a engendrar una cosa. Això és lo que ha fet el gran mestre que acaba de desaparèixer.

La música nostra era una cosa ben morta quan En Pedrell era un noi. Ell va adonar-se'n desseguida i va tenir una inspiració salvadora: Anar a cercar la música popular, l'ànima del poble, la vena inextricable a través dels segles, que són les cançons del poble. Tota la seva obra de compositor i de teoritzador s'inspirà en aquest principi. I ell ha sigut l'iniciador d'una sana corrent que avui domina, impera i fructifica. Tots els músics espanyols que avui signifiquen algun valor positiu, són fills espirituals d'En

Pedrell, encara que alguns reneguin la seva paternitat, que això no és nou, ni té importància, perquè és humà renegar d'allò que tenim més aprop de nosaltres.

Lo essencial és que En Pedrell deixa demés de la seva obra personal, un planter de continuadors, de deixebles—i no volem dir deixebles els que han estudiat amb ell—sinó tots els que van en cerca de l'ànima nacional per a infondre-la en llurs creacions musicals. Per tant, la seva haurà estat una obra feconda. Els millors fruits potser estan encara en flor.

Fou En Pedrell un treballador enorme. Als quinze anys concebí la seva primera obra, als vuitanta-u encara composava. Passen de trescentes les seves composicions musicals. Les seves obres de crítica, història, comentari i investigació formen una biblioteca. Fou el Menéndez Pelayo de la música espanyola. Ara se li preparava un homenatge. Massa tard. Com per molts altres homes de gran valer, per ell l'homenatge comença amb la mort.

XARAU

Un monument per En "Pep" Ventura

El Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria ha publicat un manifest, quins principals paràgrafs reproduïm, perquè trobem hermosa l'iniciativa d'alçar un monument an En «Pep» Ventura.

«—Ei! tu! Si ets català, siguis qui siguis, que has sentit, una hora o altra, revelar-se en el teu viure d'home de la terra tot el màgic poder de la sardana i saps, sense cap altra explicació que no sigui la de l'àgil palpar del cor, tota la joia i tota la força també que aquesta dansa de la pàtria, noble i serena, ha portat dintre el teu esperit: Escolta!—

En la sardana que ens mou a tots; en la sardana que ha aixecat i ha exaltat el poble, hi ha l'ànima viva d'un home humil, d'un home generós, la d'aquell home predestinat que en mig les clares llums de l'Empordà s'aixeca cada dia més enlaire com la visió magna i tranquil·la del geni tutelar de la raça.

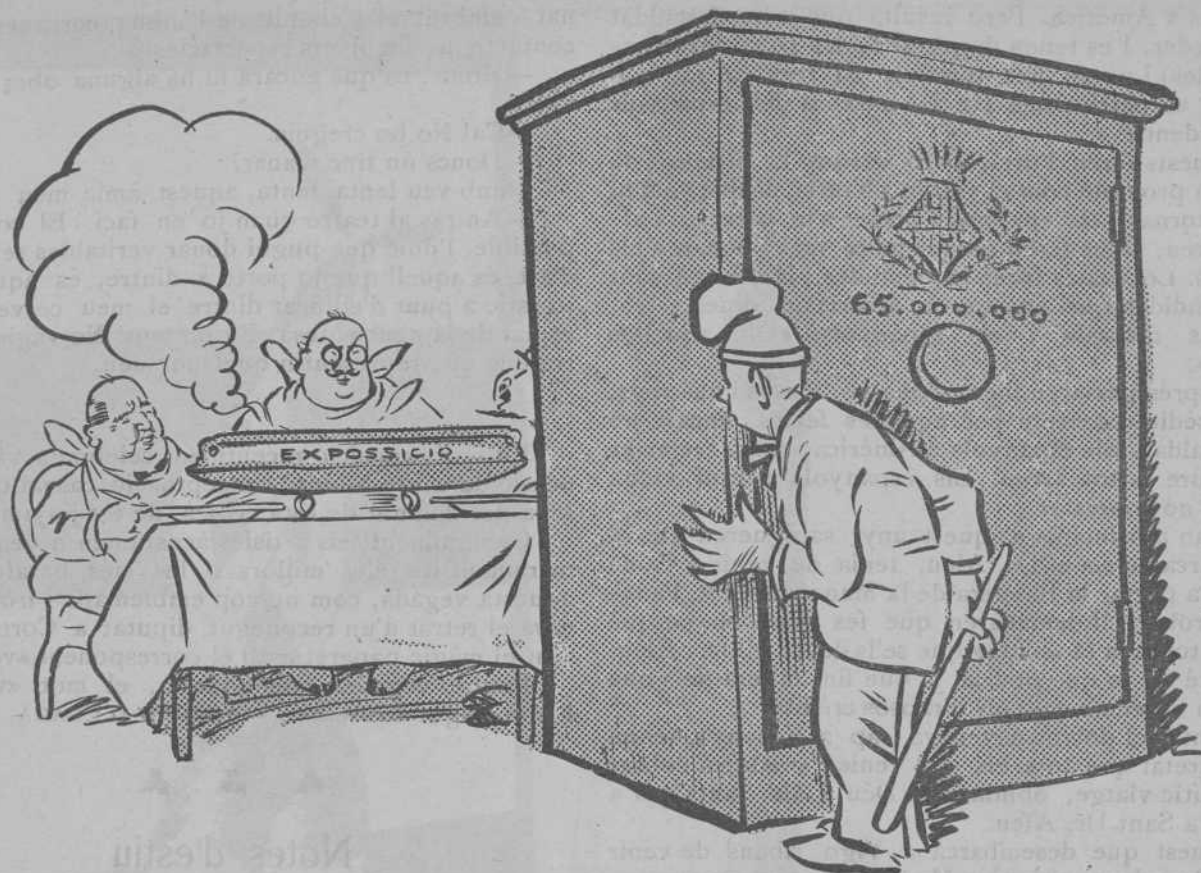
Tu ja saps—com sap tot bon català—que aquest home és l'«avi Pep», En «Pep» Ventura; aquell puríssim poeta del *Per tu ploro*, de *El toc d'oració*, de *La tristesa de nostres mares* i tantes i tantes sardanes dins les quals, les millors tonades de la raça hi canten.

En «Pep» Ventura donà a Catalunya la millor de les armes per a vèncer. L'arma del sentiment pur i lliure, de l'optimisme ressonant sempre amb esclats de triomf.

Catalunya, deu a En «Pep» Ventura, una perpètua commemoració.

—Li asseguro que no he rebut la seva carta.
Amb això de la vaga de correus...
—I ca, home! Si jo mateix la vaig deixar a la porteria.

— Els pares de Barcelona
tenen arròs per estona.
I si amb un cop de bastó
els trenqués la .. digestió?

Tots els catalans, tots els fills del poble, hem d'aixecar un monument al qui tan dignament i amb tanta sublim senzillesa, pel poble sofri, pel poble cantà, pel poble visqué.

Les sardanes voltaran tothora a l'entorn d'aquest monument, les tenores cantaran profètiques a la seva ombra i els catalans anirem prop d'ell a donar-nos les mans i a aprendre els secrets deslliuradors i redemptors de la nostra ànima.

Ell dirà a les generacions futures com els catalans sabem també copsar les clarors essencials del viure; aquestes clarors immortals que són font de revelacions per a l'esperit i són tremp i vigoria per a la raça.

La teva pedra, petita o grossa, ben generosament, per En «Pep» Ventura, tu, si ets bon català i has sentit com s'anava refent i enardint la teva ànima cada vegada que, desvetllada amorosament per En «Pep», ha plorat o ha cantat la tenora de la Pàtria sota la llum dels teus ideals amb ses màgiques, sobiranes, infinites, redemptores vibracions».

A l'Institut d'Orientació Professional s'hi presenta un pare que porta a son fill allí perquè li diguin a quin ofici pot dedicar-lo amb relació amb ses aptituds.

L'empleat encarregat d'aquest menesté, fixant-se en que el noi té uns peus molt llargs i un cap molt gros, diu a son pare:

—Pot triar dos oficis que li donaran molt bé per a viure. Pel cap podria ésser regidor i pels peus futbolista.

El perill d'un crèdit

Si nosaltres fossim un Oteyza o bé un *Caballero Audaz*, i nostre periòdic fos *La Libertad* o *Nuevo Mundo* o tan sisquera *El Dia Gráfico*, aquest article podria tenir derivacions polítiques tremendes, i nosaltres fer-nos un nom i una cartera plena. Però, malhauradament nosaltres som nosaltres, i el periòdic és L'ESQUELLA, on una cara llarga encara no hi ha trobat cabuda i com que tot lo que diem, sempre ho diem, per greu que sigui, amb el somriure als llavis, això fa que també tothom s'ho prengui rient.

Aquest article, podria ésser una novel·la, si volguéssim una comèdia, però lo que és en realitat és un drama. Es el drama etern de la niciesa política de certs homes de Madrid. L'argument fa temps que'l sabem, però no l'hem volgut explicar a ningú, fins que un dels principals protagonistes, ha estat fora de perill, a fi de no perjudicar-lo. Ara que ja «navega», el secret professional ja s'ha acabat. Demanem, doncs, la paraula. Concedida? Escolteu doncs. Parla el galant jove.

Fa uns anys, no molts, però uns quants, certa persona visità les repúbliques Sud-Americanas, amb el bon intent d'«estrechar lazos» d'amistat. La persona aquesta era d'alta categoria, d'alta noblesa, en fi, d'altura. Els «lazos» que tenien d'estrenye's, eren espanyols i americans. La persona que no era americana (tampoc era pantalons) era espanyola i portava faldilles.

Ja és a Amèrica. Però resulta que s'ha descuidat el moneder. I es tenen de pagar festes (que foren esplèndides) i no hi han quartos. El resultat fou que s'acudí al patriotisme i a la butxaca dels espanyols allí residents.

Aquests feren l'orni, però davant la promesa de que tan prompte com el viatge s'hauria acabat, els hi serien tornats els «pesos», i potser s'hi barrejaria alguna creu, no es feren pregar gaire més i donaren els quartos. Les festes foren esplèndides. Ho foren tant d'esplèndides que encara els americans diuen: «Oh, aquelles fiestas!» i els espanyols: «Oh, aquellos pesos!».

Després passaren dies, setmanes, mesos i fins anys, i els crèdits contrets per aquelles festes, encara no s'han saldat. Els espanyols d'Amèrica, vinga reclamar i escriure a tot arreu. Els espanyols d'aquí vinga callar i no contestar.

Quan a principis d'aquest any, sapigueren que el «Patriarca» o sia el Dr. Aleu, tenia de venir a Catalunya, a portar la Bandera de la Mancomunitat, l'anaren a trobar i li demanaren que fes gestions perquè els fos tornada la «plata» que se'ls devia. El Dr. Aleu, prometé fer lo que podria, ja que fins ell era dels que estaven enredats amb els ditxosos crèdits.

Mentre el doctor navegava cap a Espanya, tenim la seguretats que tots els que tenien crèdits a cobrar del polític viatge, oblidaren a Déu i als Sants per a pregar a Sant Dr. Aleu.

Aquest que desembarcà a Vigo, abans de venir cap a Barcelona, s'aturà a Madrid cercant recomanacions, ja que la influència catalana al Ministeri d'Hisenda s'havia acabat, doncs, com ara, desempenyava aquell Ministeri el cèlebre Bergamín.

El missatger dels espanyols americans, «que tienen puesta su mirada en la Madre Patria», pogué per fi, veure al gran Bergamín, i aquest si bé no li donà diners, li donà moltes esperances, fins es feren amics, i portant la conversa al terreny íntim, En Bergamín preguntà al Dr. Aleu, què hi venia a fer a Espanya. Aquest es sentí un xic espontani i digué:

—Vinc a portar una bandera, a veure si un dia la podem aixecar ben alta, ben lliure...

Sentir això el ministre espanyol, aixecar-se enfurismat i dir: «Doctor, que le peligran los créditos!» va ésser tot hu.

BOLVA

Escolis arnats

Aquest amic meu és un pensador tan profund que sempre sembla que estigui abocat a un pou per a fer-ne sortir la veritat. L'altre dia trobà a un dels nostres dibu xants més espirituals. Després de cinc minuts de salutacions vertiginoses digué el meu amic:

—On passes les nits?

—Vaig... molt sovint al teatre.

—Al teatre? Pobre desgraciat, com te compadeixo!

—Per què?

—Com deus sufrir! Mare de Déu! Estàs condem-

nat a embrutar-te els ulls de l'ànima, cercant el banal contacte de semblants espectacles.

—Home, és que encara hi ha alguna obra interessant.

—Ca! No ho creguis.

—Doncs on tinc d'anar?

I amb veu lenta, lenta, aquest amic meu objectà:

—Aniràs al teatre quan jo en faci. El sol teatre possible, l'únic que pugui donar veritables sensacions d'art, és aquell que jo porto a dintre, és aquell que jo estic a punt d'edificar dintre el meu cervell per a esplai de la gent entesa. En un mot. No vagis a teatre fins que representin quelcom meu.

*
**

En una exposició recentment celebrada vaig tenir ocasió de veure-hi una conceptuació casual que passava per damunt de tota crítica, de tot jutjament.

Generalment, els artistes acostumen a vendre primerament les teles millors o les més barates; però aquesta vegada, com un cop emblemàtic i irònic, s'alçava el retrat d'un reconegut diputat a Corts ostentant el màgic paperet amb el corresponent «vendido».

Poques vegades, com aquesta, el mot «vendido» haurà tingut dos sentits.—FERRAN D'EGARA.

Notes d'estiu

A CIUTAT

Surt, amb la xafogor, l'eixam de mosques que si badeu, vos piquen al clatell; qui expèn gelats, instal·la la son taulell; qui té mosquists, s'ha de quedà a les fosques.

Qui no té argent, pot dir que va errat d'osques si vol fugir de la calò, o tropell; i a l'estiu i a l'hivern va de gairell, com un motor amb rovellades rosques.

A cada lloc, les coses són tornades; de síndries i melons veig les parades que recreen la vista del vianant.

Gran currúa de gent cerca aigua fresca, són les fonts de ciutat motiu de gresca, i pobre o ric, tots van estiuejant.

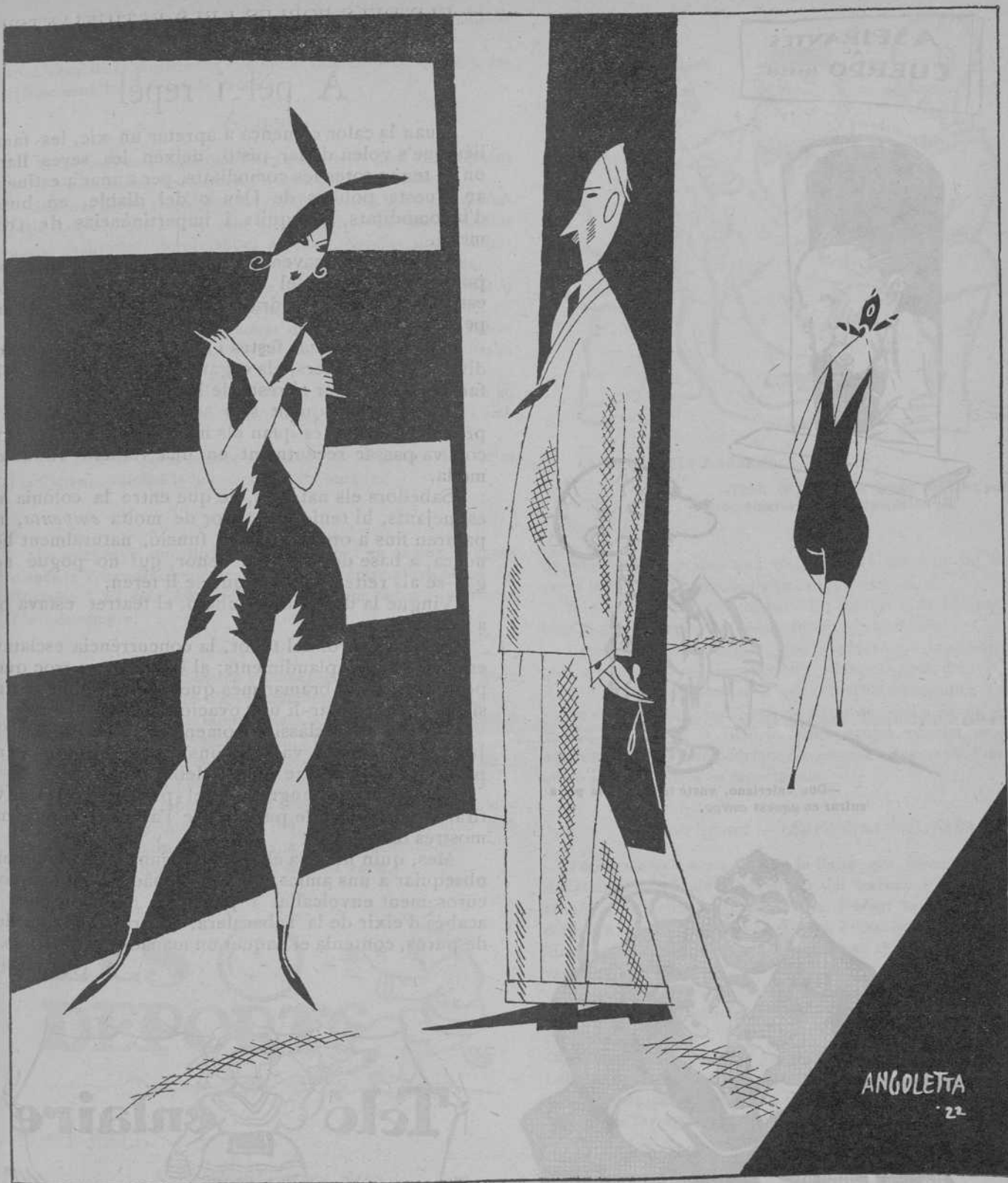
A FORA

De la etapa estival és l'hora dolça, quan cauen sofocants els raigs del sol; jo, al revés de com fa el groc girassol, tombo l'esguard a lloc ombriu, de molsa.

Túpid brancam damunt mon cap espolsa els brins caiguts, al pas de l'oratjol; i sento, prop, l'ocell que pren son vol, mentre fullejo a qui la lira polsa.

Ara ha passat alat i rondinaire un borinot panxut, que fendeix l'aire i giravolta d'esma, indefinit;

arriba a mi l'ardor de les cigales, els súbtills sons de qualques batecs d'ales, i en mig d'un dolç sopor, quedo adormit.

—Vostès són artistes?

—Sí, senyor; i una mica cubistes i una mica futuristes.

—Ah, ja ho entenc. Vol dir curtes de roba!

ASPIRANTES
AL
CUERPO CORREOS

—Don Valeriano, vostè té poca talla per a entrar en aquest cuerpo.

—Papá, yo sé mucha Geografía y quiero entrar en el cuerpo de correos.

ELS DELS POBLES I ELS ESTIUEJANTS

A pèl i repèl

Quan la calor comença a apretar un xic, les famílies que's volen donar pisto, deixen les seves llars, on hi tenen totes les comoditats, per a anar a estiuejar an aquests poblets de Déu o del diable, en busca d'incomoditats, mosquits i impertinències de tota mena.

Mentre els benaventurats estiuejants romanen pel poble elegit, des del rector a l'últim feligrés, tots estan cavilant com podran fer-los-hi esquitxar alguna pela.

Tot es organitzar festes i festetes on, a pretext de divertir als forasters, els organitzadors indígenes, s'hi fan els gastets per al reste de l'any.

I menys mal, quant sols són les peles lo que'ls prenen, lo pitjor és quan els hi prenen el pèl i tot, com va passar recentment en una riallera vileta de moda.

Sabedors els naturals, de que entre la colònia de estiuejants, hi tenien un tenor de molta *empenta*, no pararen fins a organitzar una funció, naturalment benèfica, a base del dessusdit tenor, qui no pogué negar-se als reiterats precés que se li feren.

Vingué la diada de la funció; el teatret estava ple a vessar.

A cada pinyol del tenor, la concurrència esclatava en xardorosos aplaudiments; al ésser en un troç que'l pobre artista va bramar més que mai, el públic entusiasmat va tributar-li una ovació delirant.

Aquell fou el clàssic moment de les ofrenes: la Junta del Cassinet, va fer-li uns regalets i li oferí una placa al·lusiva al acte que's celebrava.

Un del públic, engrescat pel pinyol del tenor va tirar-li un paquet de puros, que l'artista acceptà amb mostres de gratitut.

Mes, quin no fora el seu desengany, quan volguent obsequiar a uns amics, al obrir el paquet, que anava curosament envoltat i precintat, talment com si acabés d'eixir de la Tabacalera, es trobà que en lloc de puros, contenia el paquet un manadet de garrofes...

A. GUABARRIS

ROMEÀ

Properament tindrem el gust d'admirar an el gran Frégoli, que quiscú creia mort. No és així sortosament, lo que permetrà que el nostre públic assaboreixi abastament l'art de l'inimitable Frégoli.

TÍVOLI

Dissabte es presentà la companyia infantil Valdivieso. Val a dir que no és gran cosa, cultivant demés un gènere, el

cant, que no és pas a propòsit per als elements amb que compta la companyia Valdivieso.

L'heroi de la jornada fou el diminut *Don Leopoldo* que feu, veritablement, les delícies de l'auditori.

CÓMICO

An aquesta casa segueix, i no és per dir-ho, amb èxit creixent les representacions de la revista: *Que és gran Barcelona!*

Dimarts passat tingué lloc la funció d'honor i benefici del simpàtic Galcerán que fou, tal com era d'esperar per les simpaties que té guanyades interpretant el popular «Nandu», una manifestació de simpatia. En Galcerán fou ovacionat a cada moment.

Demés de la revista es representà *El senyor Josep enganya a la dona*, creació del beneficiat, acompanyant-lo en l'execució, en honor al mateix, l'aplaudida actriu de la companyia del Teatre Comèdia Claramunt-Adrià, Na Pepeta Valero, i el popularíssim actor Pep Alfonso.

— Durant la pròxima temporada veurem an aquest teatre an En Rojas i la Caparó, quins han reforçat la seva companyia amb valiosos elements.

Es d'esperar que el gènere dramàtic que conreuen En Rojas i la Caparó, obtindrà la bona acollida de sempre.

BOSQUE

La companyia que dirigeix En Vallejo i en la que hi figura demés la Tornamira, representà diumenge, entre altres obres, *La Madrina* i *El nido del Principal*, obtinguent obres i intèrprets l'èxit de sempre.

COMEDIA

Es posà en escena dissabte i diumenge passat la bonica obra *El Pubill* sots la direcció d'En Claramunt.

Sobresortiren en la interpretació les senyores Monasterio i Prats, i eis senyors Fornaguera, Trull i Domenech.

La senyora Valero ens agradà més de lo que esperàvem en el seu paper de pubilla Llenas.

Cal dedicar uns mots apart pel senyor Xuclá que posà tota la seva ànima en la interpretació del protagonista, dient-lo amb molta justesa i matitzant-lo, quiscuna volta, magistralment.

Per a demà i diumenge *Senyora àvia vol marit*.

FOOT-BALL

Sant Martí contra Sans

Ai la mare, que vàrem suar el passat diumenge en el camp dels de l'Unió; perquè amb motiu de celebrar-se aquest sol partit, tota l'afició va anar an aquest camp, i per a arribar-hi vàrem tenir que fer més passos que per a veure *Què és gran Barcelona!* Un cop ficats en el palco de la premsa—sis cadires per a vint-i-tres redactors—vàrem suar... tinta. Però deixem els comentaris i anem el partit.

Aquest va ésser molt bonic, i la conquesta de la victòria fou molt disputada, puix encara que En Santizo anés vestit de *moso de estoques*, ens va demostrar que és un mestre amb això de «sal-

LA VAGA DELS BARBERS

—Veu?... Si fossim al temps del fret, poc m'hi amoinaria amb la crescuda del pèl.

tar, parar i... esquivar» i sort d'ell, perquè els nois de Sans li varen buscar les pessigolles tot el partit, però, sí, sí...

En Carapuig va fer el primer i En Sotillos el de l'empat; acabant el primer «episodio» sense fer-se cap goal més.

La segona part En Sancho, que semblava un capità de barco, puix a tothom donava instruccions, va fer el segon, d'un penalty. Aquest «tanto» va enrabiar al «menut» d'En Barrachina, i aquest va fer el segon. En Sancho se'l va mirar de reull, i en un corner, va fer el goal de la victòria. Amb aquest resultat va acabar aquesta pel lícula que podríem dir-ne: «La inauguració d'un camp nou o les enginies d'un espectador».

A Tarragona — Barcelona — España

Tarragona va ésser teatre de la lluita que varen fer aquests dos clubs. Després de la benedició del terreny i de tirar-se el *kick-off* varen començar les batusses. Durant la primera «etapa» del partit, els «caus» dels nois Uriach i d'En Bota no varen ésser foradats gaires vegades, puix solament an En Bota, de penalty, li varen fer un goal.

La segona part va ésser més moguda que un colador de orxata valenciana a l'estiu En Cella, va fer el segon i es varen tirar dos penaltys contra el Barcelona; però, l'Uriach, els va parar. *Caprichos* del noi! També hi va haver-hi la seva «miaja» de «hule», i un cop va passar la tempesta, En Gràcia va fer el tercer i últim goal. Acabat que fou el partit, l'alcalde va fer donació de la copa «Ciutat de Tarragona» als vencedors.

A Arenys de Munt—C.D. Masnou-Stadium de Mataró

El passat diumenge es celebrà en aquesta xamosa vila la inauguració d'un nou camp amb força públic.

Els dos bàndols que lluitaren foren el «C. D. Masnou» i el «Stadium de Mataró» que varen jugar de valent per a conquerir la copa donada per En Sagnier, però... «l'home proposa i el xut disposa», i per més que varen fer no pogueren passar d'un empat a tres goals. El «refli» semblava mut i aprenent a «torero», fent molt gasto del pito. La banda Municipal de Mataró va alegrar la festa amb un espetec de peces que foren aplaudides, i fins la «re-venja» que parlarem més extensament.

BOXA

Al «Parque».—Cada dijous s'hi venen celebrant una sèrie de vetllades que hi porten molta gent i és que a la vegada que hi fa fresca, els boxadors es cuiden de que hi hagi caliu i, en cada combat,

Pere Sáez

obliguen al públic a que s'escalfi les mans, sobre tot en el del dijous passat que hi vàrem veure an En Sáez pegant de valent al seu contrincant, que era En Castañé.

A l'«Espanol». — Fillets de Déu quina vetllada la del divendres passat. Allò va ésser el deliri, l'acabóse i el non plus ultra. Començà amb el combat Laplana-Moya, que va ésser «ni fu ni fa», match nul... i gràcies! En Casanovas, el va arbitrar amb les mans a les butxaques. Es un detall. Vallespin (R.) - Moya: Va guanyar aquest fàcilment. *Bueno!* Ruiz-

Vonna: Aquests dos xicots varen fer un excel·lent combat i en l'octau round, un gran crochet d'En Ruiz, va deixar an En Vonna en k. o. (això vol dir que s'ha de agafar al boxador amb un cabacet) Urtasum-Aragonés: Va dominar el primer que s'en va endur la victòria i els aplaudiments; l'Aragonés va fer lo que va poguer i... en paus.

Per últim, el combat tan esperat: Alis - Gastón. Si el llegidor és aimant de les emocions fortes, en aquest combat les hauria sentit; perquè, mirin que aquests dos boxadors varen treure tot el repertori de les «bufes», «clatellades», «bolets», «pinyes» i... demanin. En Gastón, que per mi està fet de «cuarzo», aguantà la pluja de cops-de-puny de l'Alís i en el sext round, va caure definitivament l'italià. L'ovació fou indescriptible i... fins En Pouli plorava... d'alegria. I és que el combat va ésser una cosa magna.

Propers combats.—Dimars, en el «Iris Park» celebrarà una vetlla que serà de les emocionants, puix tots els combats seràn força competits En Dempsey, casolà, lluitarà contra el petit i popular Moreno; En Serge i En Roca; Brown - Ruiz, Urtasum - Barnils, i per fi, una tonteria! Sáez - Gastón. Jo, des d'ara, prometo anar-hi... I vostès?... També?... Doncs ja ens hi veurem.

NOLUS

L'ALEGRIA D'EN PLANDIURA. — CATALANS
A HOLANDA.—SELVATGES BLANCS

L'amic Plandiura no cap a la pell de content. Això d'haver recobrat per auto judicial el famós *terno* de Sant Valeri que li retenia la Junta de Museus, li ha

donat de nou aquell posat olímpic que el distingeix i que havia perdut amb la por de perdre el *terno*.

En Plandiura va utilitzar dos *autos* per a recollir la preuada joia vigilada de nit i de dia per un mosso d'Esquadra: l'*auto* judicial i el de la seva propietat, per si li fallava el primer.

I ara En Plandiura respira tranquil pensant que ha vençut al déu *Thor* del Catalanisme, el terrible Puig i Cadafalch.

Val a dir-ho; l'alegria del nostre col·leccionista no li passa de les dents; la qüestió no s'és pas resolt definitivament, amb el seu triomf local, car continua el plet entaulat per la Junta de Museus, demanant el retracte de la compra del famosíssim *terno*, i d'altres peces, i no es pot pas endavinar com acabarà.

La prova de que En Plandiura no està segur del seu èxit complert, la tenim amb el fet de que parla de recollir la seva col·lecció artística, que li costa quatre milions de pessetes, i anar-se'n amb ella a Madrid, deixant als barcelonins amb un pam de nas.

Home, Plandiura, no n'hi ha per tant! ¿Es que tots els catalans som malcarats i farrenys com el President de la Mancomunitat? Vostè no té dret a fugir de Barcelona; vostè no pot anar-se'n per sempre, com un pelacanyes qualsevol; i menys emportar-se'n les preciositats atresorades a casa seva, catalanes en sa major part; obrar així seria donar la raó als quins desconfien del seu amor a Catalunya i veuen que espera l'ocasió oportuna per a liquidar amb beneficis el seu Museu, com si es tractés d'un bon *stock* de sucre.

Reflexioni una mica, amic Plandiura; fumi's una pipa plena de tabac de Gibraltar i, aclarint el malhumor, veurà que, moralment, *ço que hi ha a Catalunya, és dels catalans*.

*
**

Els nostres artistes han sigut convidats a pendre part a l'Exposició d'Amsterdam, en justa correspondència al convit que enguany es feu als artistes holandesos, amb motiu de la passada Exposició de Primavera.

Per mi, que hi vagin, però, que procurin fer-hi bon paper.

*
**

Un diari local es queixava fa alguns dies de la poca vigilància que hi ha entorn dels monuments públics barcelonins, els quals uns quants selvatges blancs, fan víctimes de greus desperfectes. Ja no és solament el d'En Colom que dóna pena de mirar; sinó el d'En Güell i Ferrer, en plena Rambla de Catalunya, quines formoses figures representant les virtuts cardinals, han sigut bàrbarament mutilades. Aqueix atac a l'ornat públic i al bon nom de la Ciutat, mereix un ferm correctiu.

Seria qüestió de cercar a l'autor del delictes i tallar-li les mans; a veure què diria!

C. ARBÓ

— Apa, minyons, que aquest trimestreja començarem a cobrar la dècima!

La noia catalanista

I

Al redós dels vius esclats
del Centre de Dependents,
he trobat dels temps passats
l'esperit dels pretendents.
Va el jovent més escullit
ben alegre a les lliçons,
i per fer-hi un bon partit
jo hi preveig les ocasions.

TORNADA

Oh, il·lusions,
fins hi apreng nacionalisme
amb sardanes i cançons.

II

Tots són joves elegants
els simpàtics dependents;
tots l'orgull dels catalans
més actius i diligents.

Amb regates i foot-ball,
els idiomes i excursions
fan la norma primordial
de les seves aficions.

TORNADA

Oh, il·lusions,
fins hi apreng nacionalisme
amb sardanes i cançons.

III

Porto sempre un llaç barrat
ja que el porta el meu promès,
Soc com ell un brau soldat
i demano el *Tot o res*.
Per la Pàtria de demà
oh, minyones i minyons,
com el Centre hem de lluità
per les nostres conviccions.

TORNADA

Oh, il·lusions,
fem arreu nacionalisme
amb sardanes i cançons.

J. VIVES I BORRELL

 ESQUELLOTS

Valga'ns Santa Perseverància! Però millor aniria que diguessim un reneç. Fins si volem que ens prenguin el pèl, ho tenim de demanar per favor. Estavem massa tranquils d'un temps ençà, quan ara ens venen amb la vaga de barbers. Si haguessin esperat a l'hivern, com aquell, però a l'estiu, amb la calor que fa? Si fossim calvos, podeu estar segurs que no comprariem cap «regenerador del cabelo».

Hi ha homes que semblen predestinats. Un d'aquests és nostre bon amic l'Ambrós. Vagi allí on vagi la gent fa cua per a veure'l. Ara és a Douville. I segons ens diuen els diaris (aquests periodistes en tenen unes!) allí l'anomenen «la mayor atracció de esta playa». A veure si d'aquí un quant temps algú atraccionista viu l'ensenyarà al «Turo Park».

Madame de Thebes, al nostre costat és una espècie de cafetera Russa, com diu vulgarment el poble. La passada setmana anunciarem a sò d'esquellots la tornada de la vaga de Correus. Dons ja la tenim. I lo pitjor és que aquesta sembla que serà un xic difícil de solucionar, perquè a cada R. O. que En Sánchez Guerra tira entre cap i coll d'els Oficials de Correus, aquests li claven cop de matasellos a l'esquena.

Davant de l'abandó amb que el nostre decimal Ajuntament tèn sotmés el carrer de Vich, els veïns del mateix s'han organitzat per a plagiar allò de «a les penes gots de vi» i de primer antuvi han convingut treballar de ferm per a que abans de la vinenta Festa Major, siguin un fet l'empedrat i altres millores repetides vegades demanades i mai realitzades, per a poguer rendir millor fervent tribut a Terpsícore prenen-ti part tots els barrilaires del mateix.

Clar és que amb millores o sense, el «agarraq» no hi faltará. Com que hi som convidats, prometem no faltari-hi.

Seguint així, Gràcia podrà reclamar a la metròpoli, amb plena justificació de drets, la seva autonomia o quasi independència.

Les dones més precioses i simpàtiques les de Gràcia. Per professons i festes majors lluides, Gràcia Per catalanisme, amb En Novell al cap, lo mateix. Per teatre, per teatre nostre, igual. Mentre aquí perdem el temps disputant com i de quina manera fomentarem el teatre patri; al Teatre de la Comèdia, s'està fent una temporada a la que caldria fixar un xic de atenció. Per fomentar el teatre català, aconsellem que's consulti an els d'aquesta casa.

Lo dit: seguint així, que plegui Barcelona i que visqui Gràcia!

Els botiguers del carrer de la Boqueria estàn que's donen als dimonis, s'estiren els cabells, estàn veritablement empipats i amb raó. Hi han tans urbanos en aquell ditxós carrer que la gent no sap per on passar ja que s'hi entrebanquen a cada punt i amb tot i això els carros i carretons van i venen en contra direcció. Sr. Ribé, el veïns d'aquell carrer ens diuen que si li sobren guàrdies, se'ls guardi a un armari, pero no els hi carregui an ells.

Respostes pagades

A T. Quevedo: Es molt fluixet. Li manca aquella sal que tenia a quintàs el seu tocàio don Francisco.—Ferèstec: Vostè ho fa molt bé, té versos de mestre. Sempre endavant! I no sigui tan ferèstec, deixi's veure, que el volem conèixer.—P. del Haro: Anirà el seu conte i tots els que ens vulgui enviar per l'estil, si potser una miqueta més curts.—J. Casanova B.: De la pensada o de l'anècdota se'n hauria pogut treure un partit que vostè no ha tret. Tal com està, no és publicable.—Assiàtic: Es molt bonic el to del seu vers, però té molts defectes de mètrica. No podria millorar-lo vostè mateix?—Un català de Barcelona: La sàtira hi és, però tan defectuosament expressada, que és impossible publicar-la.—Giménez: Mirarem d'aprofitar-ho per l'*Almanac*. Per un setmanari es massa llarg.

ESTOMAGO & INTESTINOS.
GASTROL MIRET
 REMEDIO SEGURISIMO ● PROBARLO ES CURARSE
 DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas
 PRECIOS-INVEROSIMILES

 ARAGON 229
 BARCELONA.

EDEN CONCERT COMTE DEL ASSALT, 12
 MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit
 Exit grandió de LAS ESTATUARIAS, escultures animades

Colección Diamante

Obras de los más celebrados autores nacionales y extranjeros. Van publicados 125 tomos de unas 200 páginas en 8.º menor.

<p>1. N. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Unive sal, poems, primer tom.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urreola. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Níeva. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. G. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Malgosa. Un viaje á los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Bataplán!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matosés (Gorzulio). ¡Aleluyas finas!
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).
33. } A. Flores. Doce españoles de
34. } brocha gorda.</p> | <p>35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.
37. E. Fernández Vamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. } Jacinto Laballa. Novelas intí-
42. } mas.
43. Fr.º Sarasate de Mena. Cuentos vasco-gadós.
44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La casa de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Altamira. Novellitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fina.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Gavia. Cuentos en guerrillas.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Alcántara. Córdoba.
57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.
62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.</p> | <p>64. Alfonso Karr. Buscar tres ples al gato.
65. Francisco Pi y Arauaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
68. E. Gómez Carrillo. Tristes idillos
69. Nicolás Estévez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibañez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camélias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepín. Muerto de amor
78. Conde León Tolstol. Venid á mi...
79. A. Galdarón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Oyrano de Bergerao. Viaje á la luna.
84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Gael). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolowsky. Alma infantil.
89. E. de Amicls. Aire y Luz.
90. L. García de Giner. Valentina.
91. E. de Amicls. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de Paris.
94. Obras menores de Cervantes.
95. Obras menores de Cervantes.
96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.
97. Voltaire. Candido.
98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
99. J. Benavente. Teatro rápido.</p> | <p>100. Novelas picarescas. Lasarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Camilo Castello Branco. Maria Moisés.
104. Gracia Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina
106. Manuel Carrtero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los Ingleses vistos por un latino.
108. Eça de Queiroz. La nodriza.
109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de Paris.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. El Abate Prévost. Manón Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
118. Miguel A. Ródenas. De las maldadas al Otero.
119. E. Marquina. Juglarías.
120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
121. S. Rusñof. Hojas de la vida.
122. F. de Lamartine. Rafael.
123. A. Karr. El perro de Sir John
124. E. Zamacois. Rick.
125. A. de Lamartine. Graziella.</p> |
|---|---|---|---|

Precio de cada tomo: Pesetas 0'60

NOTA.—Los tomos 2-4-15-20-30-38-40-51-66 y 81, están agotados y en reimpresión.

SANTIAGO RUSIÑOL

JARDINS D'ESPANYA

ESPLÉNDIDA EDICIÓ AMB QUARANTA LÀMINES
EN COLOR :-: TEXT D'EMINENTS ESCRITORS

Un tom-carpeta en folio

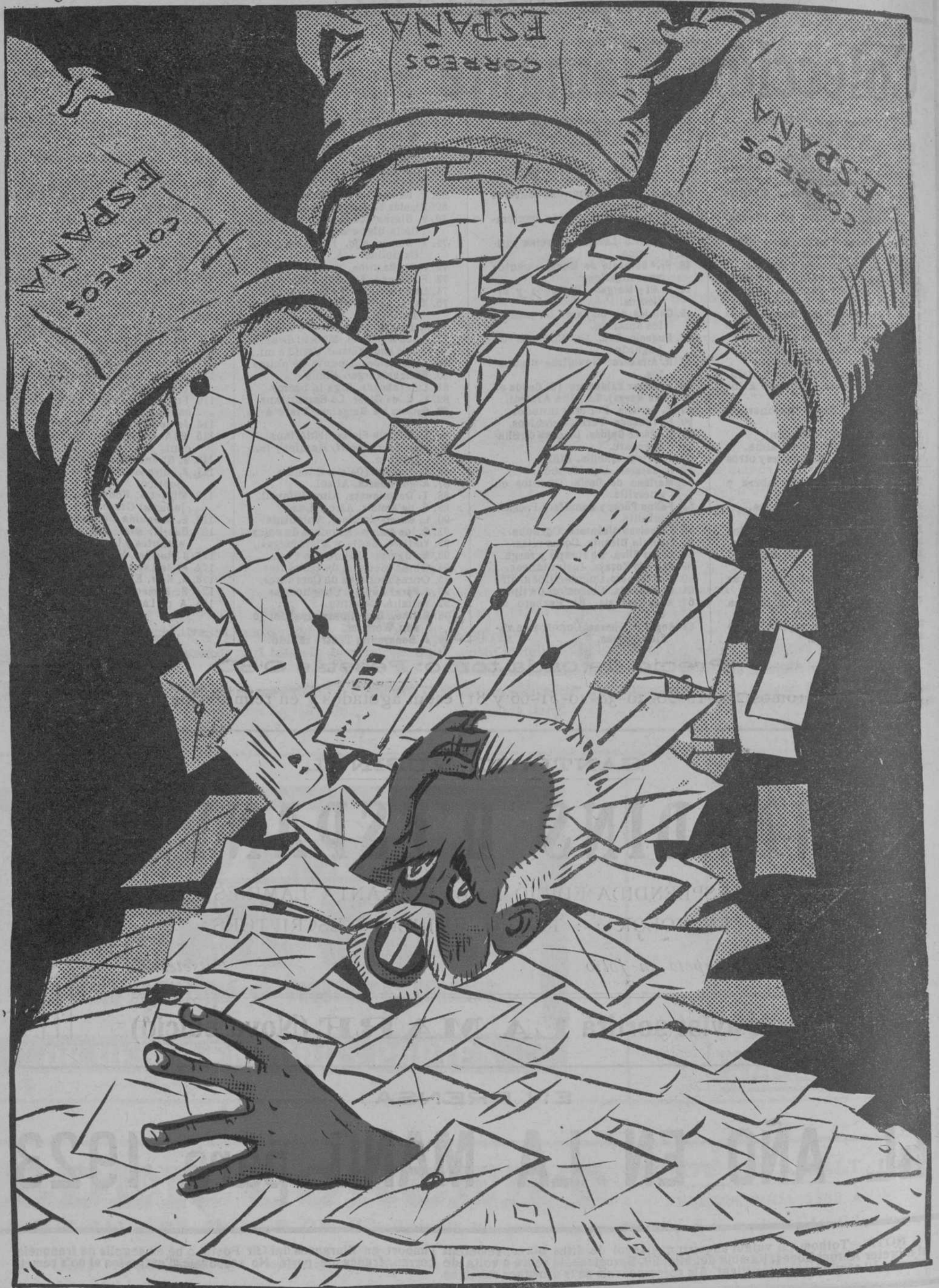
Pessetes 25

Molt aviat sortirà **LA MARE** (Nova edició)

EN PRENSA

EL AÑO EN LA MANO para 1923

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franquieig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebirà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

L'INTRANSIGENT

Es deixarà «aplastar» abans de dir fava!...